

Փ Ո Ւ Ն Ջ

Օ Ր Ա Ք Ի Ր

10 փարայ

Պօղոս բաժանորդը ընկած ու շոքը մեկ արժանի Մեծիս զիսի ջնօրե փոքր թերթերով 100 թուոց հաճար, իսկ գաւառաց մեկ 50 քրշ գարձեալ 100 թուոց հոմար, թշնամարով, թեան ծախքեւոյնս ընկողով: — Ետքաթաթերթին տարեկանն է միայն երկու տրածաթ Մեծիս, եւ հոսոյ 40 փրշ:

Ետեւոյնս տոցը 40 փրշ է մեկ տեղամի համար, իսկ աւելին տակարկու թիւն կը չենի: Օրագրին շերտերեալ քրշով կը դեւորէ ու չընէ առ Տնօրենն Կ. Պօղոս Ետքմուտ փաշա, Բն. քրճի խան լարի յոյսի թիւ 26 հայկազեանի հոգարան:

Թիւ 37

ՈՒՐԱՅԹ

14 ՅՈՒՆԻՍ 1872

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՊԱՇՏՅՈՒՆԱԿԱՆ ԾԱՆՈՒՅՈՒՄ

Արարատ անուն շարաթաթերթի 7 րդ թուոյն մէջ Պատրիարքարանի գործակալու թիւնը վերնագրով յօդուած մը հրատարակուած է, որով թէ՛ սոյն գործակալութեան վրայ խել մը անտեղի դիտողութիւններ և թէ Գափու Քեահեասի Մեծ Սաքայեան Աւելքսան էֆէնտիի արժանեաց վրայ թշնամահան զրպարտութիւններ եղած են, զորս Ազգային Պատրիարքարանը պարտ կը համարի ըստ հրամանի Ամեն Ս. Պատրիարք Հօր հերքել ներկայ պաշտօնական ծանուցմամբ: Նախ՝ ինչ որ Արարատ Գափու Քէթիսիւտասիութեան պաշտօնին նկատմամբ գրած է, հիմնովին սուտ է և սխալ. Բ. Դուռը նոյն պաշտօնին էրմէնի միլլէթի Գափու Քէթիսիւտալըղը տիտղոսը տուած է ՚ի պաշտօնէ, և ոչ թէ՛ ինչպէս կըսէ Արարատ, Գափու զիւլաւի, որ ստորին անուն մ'է:

Երկրորդ՝ Արարատ երբ կըսէ թէ՛ Սաքայեան էֆէնտիի պաշտօնը և նորա տիտղոսին փոխուիլը Ս. Պատրիարքի ձեռք եղած չէ, այլ վսեմ. Օտեան էֆէնտիի Խառն ժողովոյ Ատենապետութեան միջոցին Գափու Քէթիսիւտասիի անուն վերածուեր և այս պաշտօնին բարձրացեր է Սաքայեան էֆէնտին, և թէ այս փոփոխութիւնը թէ և Ս. Պատրիարքի ձեռք կեղծուեր, բայց իրապէս անանկ չէ եղեր, կը ստէ բոլորովին. լասն զի Սաքայեան էֆէնտին Ամեն Խորիմ

եան Սրբազանին Պատրիարքական Աթոռն բազմելն ետեւ՝ Ազգային վարչութեան ընտրութեամբ և Նորին Սրբազնութեան հրաւիրմամբ իւր պաշտօնին կոչուեցաւ, և նոյն պաշտօնին ոչ բնութիւնը, և ոչ անունը չը փոխուեցաւ, այլ մնաց ինչ որ էր իւր նախորդաց օրով:

Երրորդ՝ Արարատ երբ կըսէ թէ՛ Սաքայեան էֆէնտի ազգին շահերը չ'պաշտպանէր, այլ իւր անձնական շահն ունկալուիլը կը փնտրէ և թե թիկունք կըլլայ դաւառային հարստահարչաց՝ Միւլլէ գիմնեուր ևն, կը ստէ և կը զրպարտէ Սաքայեան էֆէնտիի արժանիքն ու ազգասիրութիւնը, վասն զի նա ազգային վարչութեան հրահանգաց համաձայն միշտ ազգին շահը և հարստահարեւոյց դատը պաշտպանած է յանուն արդարութեան, որու փորձը չէ թէ իւր արդի պաշտօնատարութեան մէջ, այլ և շատ տարիներէ հետէ իւր վարած զանազան ազգային պաշտօններուն մէջ ցոյց տուած է:

Չորրորդ՝ եթէ Սաքայեան էֆէնտի տէրութեան կողմէ աստիճան ընդունած է, իւր հաւատարիմ ծառայութեանց համար ազգային վարչութեան բարի վիսյութեան և յանձնարարութեան վրայ պատուած է զինքը տէրութիւնը՝ ինչպէս իւր նախորդներն ալ:

Հինգերորդ՝ Արարատ երբ կըսէ թէ՛ Սաքայեան էֆէնտի 2500 դր �ամսական առնելով բեռ մ'եղած է կեղբոնական սնտուկին, կը ստէ բոլորովին. վասն զի Սաքայեան էֆէնտի իւր նախորդներէն՝ որոնք մինչեւ 2000 դր շահական ընդունած և խել

մ'ալ բաւական ամսականներով օգնականներ ունեցած են : ուրիշ մեծ առաւելութիւն մ'ալ ունի , որ տաճիկ գրականութեան հմուտ ըլլալուն պատճառաւ Գիւսնատան տաճիկական գրութեանց խմբագրութեան հսկողն ու պատասխանատուն եղած է , որն որ նուազ փափուկ պաշտօն մը չէ Գափու Բեահեասութեան պաշտօնէն : Իսկ իւր օգնականը միայն 1250 ղրշ ամսական կընդունէի և անկէ առաջ գտնուած մէկ քանի օգնականներու պաշտօններն միանգամայն կը կատարէ աւելի նուազ ամսականաւ , որով յայտնի կերեւի թէ՛ Սաքայեան էֆէնտի 2500 ղրշ ամսական ընդունելով՝ կեդրանտուկին վրայ բեռ մ'եղած չէ , ինչպէս կուզէ՝ հաւաացնել Սրարատ :

Մյն տեղեկութիւնները՝ որ ակն յայտնի ցոյց կուտան թէ՛ Սրարատայ նոյն յօդուածը որքան հեռի է ճշմարտութենէ , 'ի գիտութիւն համայն ազգայնաց պաշտօնապէս հրատարակել հարկ դատուեցաւ :

12 Յուլիս 1872

'ի Պատրիարքարանի Հայոց
Կ. Պօլիս .

Պատրիարքարանի գիւտանէն ելած այս պաշտօնական գիրն չպիտի հրատարակէինք , եթէ Սաքայեան Սլեկսան էֆէնտիի չվերաբերէր , որոյ անձնական ու պաշտօնական ընթացից վրայ խիստ շատերուն հետ մեքալ մեծ համարում ունենալով ի սկզբանէ անտի , մեծապէս ցաւեցանք երբ տեսանք թէ հրապարակական թերթ մի զանի չարաչար վատահամբաւելու փորձ փորձած է :

Ըսինք թէ չպիտի հրատարակէինք այս պաշտօնական գիրն , սա պատճառաւ որ Պատրիարքարանի գիւտանը ուղած առեւնը պաշտօնական գիր կըրկէ փունջի , չուղած առեւնը չըրկէր . օրինակի համար՝ Ընդհանուր Ժողովոյ գումարման հրաւերը չըրկէր , մինչեւ քանի մի տողերէ կը աղկանայ այն , և ներկայն ինչպէս կերեւի՝ բազմաթիւ տողերէ , կարեւորութիւն չեմք տար Պատրիարքարանի գիւտանապետ Թովմաս էֆէն-

տիին այս ըրածին , որ՝ կարծեմք , անցեալ վիճաբանութեան մը պատճառաւ այսպէս փունջէն վրէժ առնելու ելած է : Սակայն , կ'մտնուցանեմք որ այսուհետեւ Պատրիարքարանէն եկած պաշտօնական գիր չպիտի հրատարակեմք , մինչեւ որ Պատրիարքարանի պաշտօնական ամեն տեսակ գրերն փունջի ալ անխըտիր ուղղելու պատուէր տրուի մեր Թովմաս էֆէնտիին :

Երուսաղիմայ Միաբաններէն մէկն ալ մայրաքաղաքին մէջ տեսնուեցաւ այս շարթու : Արժանապատիւ Տ. Բառնաբաս վարդապետն է , որոյ խոհակնութեան ու գործունէութեան համարւր ի վաղուց հետէ լսած եմք :

Հետաքրքրութեամբ իմացանք , որ Նորին արժանապատուութեան մայրաքաղաքս գալուն պատճառն ուրիշ բան չէ , այլ՝ Երուսաղիմայ Ս. Պատրիարքին ինքնահաւա՛ և ապօրինաւոր ընթացքը , որում չկրնար հաւանիլ ոչ միայն Բառնաբաս վարդապետ այլեւ ամեն ողջամիտ անձինք :

Ինչո՞ւ արդեօք Տ. Եսայի Պատրիարքը չյարգէր Երուսաղիմայ վանական կանոնադրութիւնը և լստ այնմ չվարուիր , որոյ գործադրութեան համար հանդիսաւոր ուխտ ըրած է : Այս կանոնադրութիւնը եթէ յարգած լինէր , Միաբանութեան պատուարժան անդամներն այսպէս չէին քակուէր ու ցրուէր , և Երուսաղիմայ հաշիւն մինչեւ հիմայ քանի մ'անգամ Պօլիս ազգային կեդրոնական վարչութեան ներկայացած կլինէր , Երուսաղիմայ Ս. Պատրիարքն ազգային վարչութիւնը կ'ճանչնայ և կ'դիմէ անոր , երբ տնօրինական տեղեաց վերաբերեալ խնդրոյ մի պատճառաւ ստիպողական հարկի մէջ գտնուի :

Երուսաղիմայ Սիօն Հանդէսէն մեր այս գիտողութեանց համար բացատրու-

թիւն չեմք սպասեր, որովհետեւ ուրիշ այսպիսի առիթներու մէջ անոր կողմանէ փունջի դէմ հայհոյութենէ զատ բան չտեսանք :

Կրօնական ժողովը քանի մի չարաթէ հետէ նիստ չընէր, վանայ խնդրոյն համար Ս. Պատրիարք Հօր և իւր մէջ ծագած անհամաձայնութեան պատճառաւ որոյ վերայ երեսփոխանական Ընդհանուր ժողովոյ ծանուցագիր մի տրուած է :

Կլսեմք, թէ Ս. Պատրիարքը նկատելով որ այլ և այլ կրօնական խնդիրներ այս պատճառաւ անլոյծ կ'մնան, հրաւէր ուղղեր է կրօնական ժողովոյ անդամ Հարց, որ դան շարունակեն իւրեանց պաշտօնը, և յիշեալ անհամաձայնութեան խնդիրն մնայ Ընդհանուր ժողովոյ որոշման :

Ըստ մեզ, զիջում մ'է այս՝ զոր կընէ Ս. Պատրիարքը, և պէտք է որ կրօնական ժողովն ազդասիրաբար սկսի շարունակել իւր պաշտօնը : Կրօնական ժողովն ցաւելու և գանգատելու իրաւունք ունի, որովհետեւ Ս. Պատրիարքը վանայ խնդրոյն մէջ առանց ժողովոյն գիտութեան ու հաւանութեան վարուելէն զատ՝ ժողովոյն մեծադոյն մասին քանի մի որոշումներն ալ յարգած ու գործադրած չէ, և հետեւաբար՝ ոչ միայն ժողովոյն, այլ և զանի և զինքն ընտրող ազգային երեսփոխանութեան պատիւն ոտնհար ըրած է :

Սակայն պարտ է ներել պակասութեանց, երբ ճանչցուին և ետ առնուին, և ուրիշ անգամ նոյնը չկրկնելու խոստում լինի :

Ա. Զ. Դ

ԱՌ ԸՆՏՐՈՂՍ ԷՅՈՒՊ Ս. ԱՍՏՈՒԱՍԹԱՆԻ :

Գիւղիս Թաղական Խորհուրդը խմբո-

վին հրաժարած ըլլալով, նորոգ ընտրութեան համար Ամենպատիւ Սրբազան Հօրէ մերմէ բառ Սահմանադրութեան նոր Թաղական Խորհուրդ մ'ընտրելու համար հրամանագիր եկած ըլլալով, ընտրողական ժողովով որոշուեցաւ որ յուլիս 16 կիւրակէ՝ օրը քուէարկութիւնը և քուէհամարը կատարուի :

Նախորդ ընտրութեանց պէս ժողովը պարտաւորութիւն չունենալով նամակներ ցրուել՝ ընտրողաց կը փութայ ծանուցանել որ քուէարկութեան որոշեալ օրը իւրաքանչիւր ընտրող բարեհաճի իրեն ընտրական իրաւունքն 'ի գործ դրնել : Նոյն օրը առաւօտեան ժամը 12 էն մինչեւ և իրենց քուէները անձամբ բերեն քուէտուփը՝ ձգեն և ընտրողաց տետրին մէջ անուննին ստորագրեն : Իսկ եթէ անհրաժեշտ պատճառաւ չկրնան ներկայանալ անձամբ, պէտք է որ ստորագրեալ նամակաւ խրկեն քուէնին : Ժամը 4 ին քուէտուփը պիտի բացուի անմիջապէս քուէ համարը սկսելու պայմանաւ : որոշեալ ժամէն յետոյ քուէթուղթ և նամակ չընդունուիր :

Ընտրողաց դիւրութիւն տալու համար ընտրելաց ցուցակը պատրաստուած և կախուած է Ս. Եկեղեցւոյ բակը : Իսկ ընտրողք պարտաւորեալ չեն ճշդիւ ստոր հետեւելու, ազատ են դուրսէն ալ ընտրել միայն 5 անձինք :

Կըյուսամք որ բոլոր ընտրողք իրենց այս ազդասիրական և նուիրական պարտաւորութիւնը ճանչնալով, անտարբեր չեն կենար և կը փութան մանաւանդ անձամբ մեր հրաւերին պատասխանել :

Նախագահ Ընտ. ժողովոյ

Տ. Մանուէլ Կահանայ

Կժանուցանեմք թէ ուրիշ անգամ փունջի մէջ այսպիսի ծանուցումներ չըպիտի ընդունուին :

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

Ասկէց յառաջ օտարաց կալուածա-տիրութեան համար կայսերական կառավարութեան հաստատած կանոնադրութիւնը ընդունող տէրութեանց հրապարակաց ի պաշտօնէ կժանուցուի, թէ իւրեանց ստացուածքն եղող բայց այլոց անուամբ առնուած կալուածագրերն իրենց վրայ կդառնան՝ առաջիկայ օգոստոս ամսէն սկսելով մինչեւ մէկ տարի՝ որոշեալ ծախուց երեք մասին միայն մէկը առնուելով, իսկ այնուհետեւ ամբողջ ծախքով:

— Երկու օր յառաջ շուկան Գալփագ-ճըլար-պաշը Յոյն խանութպան մը՝ Տաճիկ կնոջ մի ծախած 17 զրշի ապրանքը ետ չառնելուն համար, կինը ոտքին ամանը քաշեր և խանութպանին վրայ յարձակելով հարուածեր է. այս միջոցին բազմութիւն հաւաքելով քանի մը տաճիկներ ալ խանութպանին հարուածներ տուեր և խոյս տուեր են. այս ալ բաւական չլինելով՝ ղինուորական բարձրատիրճան պաշտօնէի մը թիկնապահներէն մէկը՝ վրայ հասեր և չարաչար ծեծեր է խանութպանը: Խեղճը այժմ ծանր վիճակի մէջ կգտնուի, և կըսեն թէ չկրնար աղատիլ մահուանէ:

Կառավարութեան կողմանէ ղինուորք գալով կինն ու թիկնապահը տարեր են և պէտք եղած քննութիւնն եղեր է: Անշուշտ պիտի պատժուին և չարաչար պիտի պատժուին այսպիսի յանդուգն անձինք, մանաւանդ թիկնապահն՝ որ փոխանակ ղկինն յանդիմանելու ինքն ալ գանակածեր է խանութպանը:

— Այս չարքու Եէտիդուլէի դուրսը չոգեկառաց սըընթաց գալն տեսնելով ձի մը խրտեր է. վրան գտնուողը գուշակեր է վտանգն ու ինքզինքը ձիէն վար նետել է. կենդանին երկաթուղւոյն վրայ անցեր և կառքերէն կ'ախտա-

ուելով ջարդուբուրդ եղեր է:

Այսպիսի դէպք մի անցեալներն ալ պատահեր է նոյն կողմերը:

ԾԱՆՈՒՑՄՈՒՆՔ

ՆԱՐԵԿ ՄԵԾԱԴԻՐ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԵԱՆ

ՓԱՐԻԶ

Գին մէկ քառորդ մէճիտիյէ

ԳԱՄԵԼԻԱԶԱՐԴ ՏԻԿԻՆ

ՀԵՂԻՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՂԷՔՍԱՆԴՐ ՏԻԻՄԱՅԻ ՈՐԴԻՈՅՆ

ԹԱՐԳՄԱՆԵԱՑ Ի ԳԱՂՂԻԱՐԷՆԷ

ՅՈՎԱՆՆԷՍ Վ. ԱՅԷՄԵԱՆ

ԳՈՐԾԱՍԷՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Գ Ո Ր Ծ Հ Ի Ն Գ Ե Ր Ո Ր Դ

Կը ծախուի ամեն գրավածառաց քով գին կէս մէճիտ:

ՏԻԻՐՊԻՆԻ ԱՇԴ

ՎԵ

ՄՍՀՊՈՒՊԷՅԻ ՄԻԼԷԼ

Սիրային և հետաքրքրաշարժ վիպա-սանութիւն մ'է, որ պիտի բաղկանայ 10 տետրերէ՝ շաբաթ առ շաբաթ հրատարակուելով: Իւրաքանչիւր տետրին գինը 2 ղուրուշ է:

Առաջին տետրը արդէն հրատարակուած է, և կծախուի մայրաքաղաքիս գրավածառաց խանութները, լրագիր ծախողներու քով և կամուրջի գլուխի Պարագան:

ՏՆՈՐԷՆ ԵՒ ՏԷՐ

Հ. Ս. ԱԼԱՅԱՅԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՅՈՎՍԷՓ ԳԱՎԱՅԵԱՆ

Ե, Պօղոս Քիւրքճի խան քաղի յարկ թիւ 26: